

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ НБУВ

* * *

12 січня 2006 р. в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбувся науково-інформаційний захід, присвячений Року Грузії в Україні. Організатори: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Посольство Грузії в Україні.

У програмі: **круглий стіл «Україна – Грузія: історико-культурні взаємозв'язки»**, в якому взяли участь провідні вчені та молоді дослідники України і зарубіжжя. Вів засідання генеральний директор НБУВ, акад. НАН України О. С. Онищенко, який розпочав захід вступним словом.

У доповідях та повідомленнях були розглянуті такі теми: «Спільність історичних доль України та Грузії» (директор Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, акад. НАН України М. В. Попович); «Перспективи міждержавних зв'язків двох країн у XXI столітті» (проф. кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д-р філол. наук Г. І. Халимоненко); «Українсько-грузинські літературно-мистецькі взаємини в XX столітті» (зав. кафедри української і світової культури та літератури Київського міжнародного університету лінгвістики і права, д-р філол. наук О. Н. Мушкудіані); «Японсько-грузинсько-українські паралелі в чарівній народній казці» (аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка, випускник Університету м. Осака (Японія) Катаока Хіросі); «Леся Українка і Грузія» (зав. відділу Музею Лесі Українки І. А. Щукіна); «Акакій Церетелі в українських перекладах і критиці» (аспірант кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка В. В. Коробка); «Українсько-грузинські дипломатичні відносини в архівній інформації» (директор Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, д-р іст. наук І. Б. Матяш); «Кореґуючі революції двохтисячних років» (заст. директора Інститут історії України НАН України, д-р іст. наук С. В. Кульчицький); «Роль грузинів у розвитку античної проблематики» (зав. відділу античної археології Інституту археології НАН України, чл.-кор. НАН України С. Крижицький); «Грузинське населення в Україні» (пров. наук. співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, чл.-кор. НАН України В. І. Наулко); «Українознавчі центри Грузії: основні тенденції розвитку, перспективи» (зав. кафедри теорії літератури і компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д-р філол. наук, проф. Л. В. Грицик); «Грузинська казка в Україні» (зав. кафедри фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д-р філол. наук, проф. Л. Ф. Дунаєвська); «Молодий Михайло Грушевський за тифліськими щоденниковими записами» (проф. кафедри історії Росії Історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, д-р іст. наук І. В. Верба); «Михайло Грушевський і Тифліс» (зав. Історико-меморіального музею Михайла Грушевського С. М. Панькова); «Творчість Михайла Грушевського: кавказькі впливи» (голов. наук. співробітник Інституту історії України НАН України, д-р іст. наук Р. Я. Пиріг); «Українсько-грузинські ГУАМ – розв'язання проблем» (канд. екон. наук, доц., ст. наук. співроб. СІАЗ НБУВ С. П. Кулицький); «Українсько-грузинські паралелі історичного розвитку паперового виробництва» (проф. кафедри політекономії обліково-економічного факультету Київського національного економічного університету В. А. Студинський); «Проблеми нацменшин в Україні та Грузії в контексті державо-

творчих та етнокультурних процесів» (пров. наук. співробітник, докторант Інституту сходознавства ім. А. Кримського НАН України, канд. іст. наук О. Б. Бубенок); «Дослідження українських та грузинських учених у 70–80-х роках XX ст.» (доц. кафедри новітньої історії України Історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, канд. іст. наук О. Г. Пилипчук); «Документи з Центрального державного історичного архіву до історії українсько-грузинських відносин» (пров. наук. співробітник Центрального державного історичного архіву України у м. Києві Л. А. Сухих); «Типологічні мотиви в українському та грузинському фольклорі» (доц. кафедри фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, канд. філол. наук Л. Т. Шурко); «Грузинська діаспора в Україні: історія формування» (мол. наук. співробітник Інституту мистецтвознавства, етнології та фольклористики ім. М. Т. Рильського НАН України, канд. іст. наук А. П. Момрик); «Внесок Івана Кавалерідзе в українську культуру та музей його творчості в Києві» (директор Музею-майстерні Івана Петровича Кавалерідзе Р. О. Синько); «Творчість Рауля Чалачави в контексті сучасних українсько-грузинських взаємин» (аспірант кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка О. Матвійчук); «Герби міст України і Грузії: історико-порівняльний аналіз» (мол. наук. співробітник відділу спеціальних історичних дисциплін Інституту історії України НАН України Я. О. Іщенко); «Історико-культурні взаємозв'язки України та Грузії і грузинознавство у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (керівник Культурно-просвітницького центру НБУВ, канд. іст. наук Н. Г. Солонська, зав. виставкового сектору Культурно-просвітницького центру НБУВ І. А. Прокошина).

Під час урочистого відкриття книжково-інформаційної виставки перед присутніми виступили генеральний директор НБУВ, акад. НАН України О. С. Онищенко; Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в Україні Г. Ш. Катамадзе; Надзвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Латвія, д-р філол. наук, проф., поет, перекладач Р. Ш. Чілачав; директор Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, акад. НАН України М. В. Попович; директор Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, д-р іст. наук І. Б. Матяш; пров. наук. співробітник Інституту археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, чл.-кор. НАН України В. І. Наулко; народна артистка України Р. С. Недашківська.

Відбулися презентації: монографії д-ра іст. наук С. В. Кульчицького «Помаранчева революція» (працю представили головний редактор видавництва «Генеза», д-р іст. наук О. Удод та його заступник Олена Радзивілл); творчого доробку останніх років Р. Ш. Чілачави; члена Національної спілки художників України, поетеси Емми Кшуташвілі та книги віршів Дарії Токашвілі «Біля каменю прихистку» (це вже четверта збірка поетеси, видана в Києві).

На книжково-інформаційній виставці, підготовленій співробітниками виставкового сектору Культурно-просвітницького центру НБУВ представлено 600 одиниць збереження з фондів Бібліотеки. Це – наукові монографії, періодичні видання грузинською, українською, російською мовами, які відображають історію та культуру Грузії, міжнаціональні та культурні зв'язки українського та грузинського народів, котрі сягають своїм корінням у часи Київської Русі. Виставку картографіч-

них документів (унікальні географічні карти XVI–XIX ст.), що є складовою загальної експозиції, підготовлено сектором картографічних видань відділу обслуговування читачів літератури природничого і технічного профілю НБУВ (зав. сектору А. Л. Герус). Художнє оформлення книжкової виставки здійснено дизайнером Л. А. Огир.

У рамках науково-інформаційного заходу відбулася вистав-

ка художніх творів Е. І. Кшуташвілі. Мисткиня відобразила своє захоплення культурою України, свою щирю любов до землі, яка стала для неї другою батьківщиною, що є прямим свідченням зв'язків між двома народами – грузинським і українським.

Круглий стіл та відкриття книжкової виставки супроводжувалося електронною презентацією.

* * *

У 2006 р. відзначається 800-річчя створення Великої Монгольської Держави. 18 квітня 2006 р. в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулася **наукова конференція «Україна – Монголія: 800 років у контексті історії»**; урочисте відкриття книжково-інформаційної виставки під такою самою назвою і наданої Монгольським національним інформаційним агентством (МОНЦАМЕ) фотовиставки «Монголія сьогодні».

Організаторами заходу виступили: НАН України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Посольство Монголії в Україні; Монгольське національне інформаційне агентство (МОНЦАМЕ), Українське національне інформаційне агентство (Укрінформ). На урочистостях у НБУВ виступили Надзвичайний і Повноважний Посол Монголії в Україні Т. Баасансурен; генеральний директор МОНЦАМЕ Д. Аріунболд; генеральний директор Укрінформ В. Ф. Чамара; керівник Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, д-р іст. наук, проф. Я. Р. Дашкевич; проф. Львівського національного університету ім. Івана Франка, д-р іст. наук Л. В. Войтович; голова Товариства бурятської культури м. Києва та області, полковник у відставці К. О. Халтагаров.

Кожна культура є винятковою і непересічною. Чим більше людство осягає інші культури, тим воно багатше. Цю ідею й було покладено в контекст наукової конференції, у якій взяли участь учені з Автономної Республіки Крим, з областей – Запорізької, Київської, Львівської, Полтавської, Харківської. Було представлено такі установи: НАН України (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Інститут археології; Інститут історії України; Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка; Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського); Львівський національний університет ім. Івана Франка; Інститут філології та історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Інститут історичної освіти Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова; Національний університет «Києво-Могилянська Академія»; Центр охорони та дослідження пам'яток археології Управління культури і туризму Полтавської облдержадміністрації; Українська медична стоматологічна академія; Полтавський політехнічний коледж Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»; Бахчисарайський державний історико-культурний заповідник; Товариство бурятської культури м. Києва та області.

Зі вступним словом до учасників конференції звернувся і взяв її роботу генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, акад. НАН України О. С. Онищенко.

Роботу наукового форуму було розпочато доповіддю «Монголія та економіка», яку виголосив Надзвичайний і Повноважний

Посол Монголії в Україні Баасансурен Тугалхуу. Поважний гість зацікавлено прослухав доповіді українських дослідників. Зокрема, було порушено такі теми: «Секретна історія монголів як джерело до історії України XIII століття» (Я. Р. Дашкевич, керівник Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, д-р іст. наук, проф.); «Київ у золотоординський час» (Г. Ю. Івакін, заст. директора Інституту археології НАН України, чл.-кор. НАН України), «Землі України і Монголії у середньовіччю епоху» (О. П. Моця, заввідділу Інституту історії України НАН України, чл.-кор. НАН України.); «Воїнські повісті київського, XII століття, і галицько-волинського, XIII століття, літописів» (М. Ф. Котляр, голов. наук. співробітник Інституту історії України НАН України, чл.-кор. НАН України); «Улус Нагая і Галицько-Волинське князівство» (Л. В. Войтович, д-р іст. наук, проф. Львівського національного університету ім. Івана Франка); «Монголізми в українській мові» (Г. І. Халимоненко, проф., д-р філол. наук); «Монголо-татари у літературних пам'ятках XIII століття» (Ю. В. Пелешенко, пров. наук. співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, д-р філол. наук); «Кримське ханство як спадкоємець Золотої Орди (Улусу Джу-чі)» (О. С. Мавріна, вчений секретар Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського, канд. іст. наук); «Монголія і Тува: об'єднання, що не відбулося» (І. В. Отрошенко, ст. наук. співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, канд. іст. наук); «Улусна система в монгольській імперії: традиція чи новація» (О. Б. Бубенок, пров. наук. співробітник, докторант Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, канд. іст. наук); «Монголо-татарські взаємини доби Юань» (О. Д. Огнева, наук. співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, канд. іст. наук); «Монгольський фактор у східній політиці римської курії (середина XIII століття)» (О. Б. Головкин, головний консультант депутатської фракції Верховної Ради України, канд. іст. наук); «Південно-Західна Русь у політичній структурі Золотої Орди» (Р. В. Бабенко, доц. кафедри всесвітньої історії Інституту історичної освіти Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, канд. іст. наук); «Запровадження ісламу в Золотій Орді: XIII–XIV століття» (Ю. О. Гуман, заст. декана Історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доц., канд. іст. наук); «Населення Півдня України доби середньовіччя» (Л. В. Литвинова, наук. співробітник Інституту археології НАН України); «Зміни у поховальному обряді населення нижнього Подніпров'я часів Золотої Орди» (М. В. Єльніков, наук. співробітник Запорізького національного університету); «Поховальні комплекси золотоординської доби у пониззі Псла на Полтавщині (нові знахідки)» (О. Б. Супруненко, директор Центру охорони та дослідження пам'яток археології Управ-

ліній культури і туризму Полтавської облдержадміністрації, канд. іст. наук, ст. наук. співробітник); «Антрополого-одонтологічні дослідження кісткових решток поховань золотоординської доби на Полтавщині» (А. В. Артем'єв, ст. наук. співробітник Центру охорони та дослідження пам'яток археології Управління культури і туризму Полтавської облдержадміністрації, асистент Української медичної стоматологічної академії); «Рештки костюму та тканин золотоординської доби з околиць Комсомольська з Кременчуччини» (С. В. Маєвська, викладач Полтавського політехнічного коледжу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»); «Потомки родини Чингіз-хана в Криму: архітектурно-археологічні дослідження мавзолею хана Хаджи Гірея» (А. М. Ібрагімова, заввідділу археології середньовічного міста Бахчисарайського державного історико-культурного заповідника (Автономна Республіка Крим)); «Створення армії та розвиток військової справи Чингіз-хана» (К. О. Халтагаров, голова Товариства бурятської культури м. Києва та області); «Фонд монгольських видань у збірниках Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в контексті міжнародного співробітництва» (Т. І. Арсенко, заввідділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків НБУВ, А. К. Санакуєва, наук. співробітник Центру формування бібліотечно-інформаційних ресурсів НБУВ); «Фонди Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерело для вивчення історії та культури Монголії» (Н. Г. Солонська, керівник Культурно-просвітницького центру НБУВ, канд. іст. наук, І. А. Прокошина, завсектору НБУВ); «Кераміка середньої Наддніпрянщини XIII–XIV століть: впливи золотоординської

культурної традиції» (О. В. Оногда, аспірант Національного університету «Кієво-Могилянська Академія»); «Перший дипломатичний контакт князівств Південно-Західної Русі з монголами напередодні битви на Калці» (Я. В. Пилипчук, студент 5 курсу Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова).

У рамках конференції відбулися презентації нової наукової літератури з теми заходу: Отрошенко І. В. Роль буддійської церкви у національно-визвольному русі Монголії (1905–1911) (К., 2005); Супруненко О. Б., Артем'єв А. В., Маєвська С. В. Унікальний комплекс золотоординського часу поблизу Волошиного (К.; Полтава, 2005); Супруненко О. Б. Кургани з похованнями золотоординського часу поблизу Волошиного у низині Псла (К.; Полтава, 2005).

На книжково-інформаційній виставці експонувалося понад 700 од. зб. з фондів НБУВ: монографії, збірники наукових праць, журнали, щорічники, художня література, альбоми з репродукціями монгольських майстрів пензля; унікальні картографічні матеріали; нотні видання (вокальні твори та монгольські пісні).

Особлива частина комплексної експозиції – фотографії. Блискуче виконані монгольськими майстрами роботи дають уявлення про багату історію, культуру, економічний розвиток сучасної Монголії; традиції монгольського народу; природу стародавньої країни, що вражає своєю незвичною мальовничістю.

За угодою з МОНЦАМЕ заплановано, що Укрінформ відкриє виставку фоторобіт українських майстрів, яка відображатиме історію, культуру та сьогодення України, в Улаанбааторі.

* * *

25 квітня 2006 року до 20-річчя катастрофи в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулася **наукова конференція «Національна академія наук України – Чорнобиль»** та науково-просвітницька і культурологічна акція, присвячені 20-річчю Чорнобильської катастрофи. Її організаторами виступили: Національна академія наук України та Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

У заході були задіяні установи НАН України: Інститут гідромеханіки, Інститут фізики, Інститут ядерних досліджень, Інститут металознавства ім. Г. В. Курдюмова, Інститут геологічних наук, Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна, Відділення геодинаміки вибуху Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна, Інститут географії, Інститут геохімії навколишнього середовища, Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона, Інститут проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича, Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля, Інститут сорбції та проблем ендоекології, Інститут технічної теплофізики, Інститут газу, Інститут органічної хімії, Інститут хімії високомолекулярних сполук, Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського, Інститут хімії поверхні, Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного, Інститут гідробіології, Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького, Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна, а також Український науково-дослідний інститут водогосподарсько-екологічних проблем Української академії аграрних наук, «Екоцентр» (м. Чорнобиль) та інші організації, які брали участь у мінімізації наслідків аварії на ЧАЕС у 1986 р. і сьогодні продовжують пра-

цювати над цими проблемами та питаннями поліпшення екологічної ситуації у країні.

На конференції, де головував заступник генерального директора НБУВ, канд. іст. наук А. Г. Бровкін, було порушено такі проблеми: «Пилопригнічення і закріплення курних територій у зоні відчуження ЧАЕС та поза її межами в 1986–1988 рр.» (В. П. Кухар, директор Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, акад. НАН України; К. І. Патриляк, заввідділу Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, д-р хім. наук учасник ліквідації); «Сейсмологічні дослідження для безпеки ЧАЕС» (В. І. Старостенко, директор Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України, акад. НАН України; О. І. Кендзера, заст. директора Інституту, канд. фіз.-мат. наук; В. Д. Омельченко, заввідділу, канд. геол.-мін. наук); «Водогосподарсько-екологічні проблеми України в пострадянський період» (А. В. Яцик, директор Українського науково-дослідного інституту водогосподарсько-екологічних проблем Української академії аграрних наук, чл.-кор. УААН); «Перші дні після катастрофи на ЧАЕС» (В. М. Півнюк, ст. наук. співробітник відділу механізмів протипухлинної терапії Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України, канд. мед. наук); «Радіобіологічні аспекти чорнобильської катастрофи. Принципи профілактики радіаційних уражень» (М. О. Дружина, керівник відділу радіобіології Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України, д-р біол. наук); «Вплив інтенсивної антиоксидантної терапії на перебіг гострої променевої хвороби у персоналу

ЧАЕС» (І. К. Хасцький, ст. наук. співробітник відділу експериментальних клітинних систем Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Є. Кавецького, канд. біол. наук); «Герметизація укриття зруйнованого 4-го блоку ЧАЕС» (Ж. І. Шанаєв, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС); «Очистка радіоактивно забруднених поверхневих вод іммобілізованими гідробіоценозами» (Б. Ю. Корнілович, заст. директора з наукової роботи Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України, чл.-кор. НАН України; Л. І. Глоба, пров. наук. співробітник Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України, д-р мед. наук; Л. М. Спасьонова, ст. наук. співробітник; П. І. Гвоздяк, гол. наук. співробітник, д-р хім. наук; В. Ю. Тобілко, інженер); «Біосистеми водойм – зони відчуження» (М. І. Кузьменко, заввідділу радіоекології Інституту гідробіології НАН України, д-р біол. наук); «Радіоактивне забруднення прісноводних систем України» (О. М. Волкова, ст. наук. співробітник Інституту гідробіології НАН України, канд. біол. наук; В. В. Беляєв, ст. наук. співробітник Інституту гідробіології НАН України, канд. біол. наук; В. Г. Кленов, ст. наук. співробітник, канд. хім. наук; О. Є. Каглян, зав. лабораторії, канд. біол. наук); «Перехід 137 CS по ланцюгу ґрунт-гриби після аварії на Чорнобильській АЕС» (Н. Є. Зарубіна, ст. наук. співробітник Центру екологічних проблем Інституту ядерних досліджень НАН України, канд. біол. наук); «Накопичення радіоцезію дикорослими та культивованими шапенковими грибами» (А. А. Гродзинська, ст. наук. співробітник Інституту ботаніки НАН України, канд. біол. наук); «Радіоактивне забруднення прісноводних систем України (1978–2005)» (В. В. Тришин, заст. директора Інституту ядерних досліджень НАН України, кер. Центру екологічних проблем атомної енергетики, канд. фіз.-мат. наук; О. Л. Зарубін, ст. наук. співробітник Інституту ядерних досліджень НАН України, канд. біол. наук; О. М. Волкова, ст. наук. співробітник Інституту гідробіології НАН України, канд. біол. наук; В. В. Беляєв, ст. наук. співробітник Інституту гідробіології НАН України; О. О. Залський, пров. інженер «Екоцентру» (м. Чорнобиль)); «Комплекс теплотермометричної апаратури для визначення теплового стану зруйнованого реактора ЧАЕС» (А. А. Долінський, директор Інституту технічної теплофізики, акад. НАН України; Л. В. Дикуша, заввідділу, канд. техн. наук; Т. Г. Грищенко, пров. наук. співробітник, д-р техн. наук); «Використання пектинових речовин для лікування та профілактики потерпілих від аварії на ЧАЕС» (Б. М. Процишин, заст. директора з наукової роботи Інституту технічної теплофізики НАН України, канд. техн. наук, Р. Ш. Вайнберг, пров. наук. співробітник Інституту технічної теплофізики НАН України, канд. техн. наук; П. В. Гордієнко); «Чорнобиль і молоко» (Ю. А. Шурчкова, гол. наук. співробітник Інституту технічної теплофізики НАН України, д-р техн. наук); «Поліфункціональні сорбенти для вирішення зони відчуження ЧАЕС» (Д. І. Швець, заввідділу Інституту сорбції та проблем ендоекології НАН України, канд. хім. наук); «Стан здоров'я дітей: 20 років після Чорнобильської катастрофи» (М. В. Курик, заввідділу Інституту фізики НАН України, д-р фіз.-мат. наук, директор Інституту екології людини НАН України); «Інструмент Інституту надтвердих матеріалів для буріння свердловин, що застосовувався при ліквідації

аварії на ЧАЕС та її наслідків» (І. А. Свешніков, зав. лабораторії Інституту надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України, д-р техн. наук, Е. Д. Скляр, пров. інженер; В. М. Гоміляко, пров. інженер; В. А. Александров, зав. лабораторії, канд. техн. наук, С. К. Бондарев, заввідділу, канд. техн. наук; С. М. Сердюк, ст. наук. співробітник, канд. техн. наук; В. А. Лукаш, ст. наук. співробітник, канд. техн. наук); «Гуманітарні наслідки Чорнобильської катастрофи» (Н. П. Барановська, ст. наук. співробітник Інституту історії України НАН України, канд. іст. наук); «Експозиція «Чорнобиль» у Музеї історії м. Києва» (А. Г. Збанацький, заввідділу новітньої історії Музею історії м. Києва); «Рентгенолюміноформи як ефективні матеріали для аварійної та персональної дозиметрії» (М. Ігнатів, наук. співробітник Інституту хімії поверхні НАН України, канд. хім. наук; А. Келемен, співробітник Інституту ізотопів АН Угорщини, (м. Будапешт)).

На урочистому відкритті книжково-інформаційної виставки «Національна академія наук України – Чорнобиль» зі вступним словом до присутніх звернувся академік-секретар Відділення історії, філософії і права НАН України, генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, акад. НАН України О. С. Онищенко.

Виступаючи перед присутніми, віце-президент НАН України, акад. НАН України А. Г. Наумоєць підбив підсумки великої та благородної діяльності українських науковців і практиків із проблеми мінімізації наслідків чорнобильської катастрофи; наголосив, що потрібне централізоване об'єднання науково-технічного інтелекту і громадськості в подальшій діяльності, спрямованій на поліпшення екологічної ситуації. Н. П. Барановська, ст. наук. співробітник Інституту історії України НАН України, канд. іст. наук узагальнила наслідки гуманітарних втрат; А. Г. Збанацький, заввідділу новітньої історії Музею історії м. Києва розповів про унікальну експозицію Музею, присвячену Чорнобилью; Ж. І. Шанаєв, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС, дослідник, конструктор (герметизація укриття зруйнованого 4-го блоку ЧАЕС), розповів про події, що сталися 20 років тому. У рамках заходу було розгорнуто виставку документальної фотографії з його особистого архіву.

В експозиції книжково-інформаційної виставки «Національна академія наук України – Чорнобиль» представлено близько 600 од. зб. із фондів НБУВ: офіційні документи; рекомендаційна та узагальнювальна продукція діяльності міжнародних організацій із проблеми Чорнобиля; література, в якій відображено трагедію 1986 року; праці вчених України, присвячені гіркому досвіду екологічної катастрофи; монографічні дослідження, у яких подано напрацювання, спрямовані на мінімізацію наслідків аварії на ЧАЕС.

Культурологічна частина програми акції включала презентацію арт-проекту «Реквієм Прип'яті» французького філософа і художника Кристофа Біссона.

Перед учасниками заходу виступили представники Посольства Франції в Україні; віце-президент регіону «Рона-Альпи» Елен Бланшар (Франція).

*Наталія Солонська,
керівник Культурно-просвітницького центру НБУВ,
канд. іст. наук*

22 червня 2006 р. в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбувся науково-просвітницький захід, присвячений **Дню Конституції України**. У рамках якого було урочисто відкрито книжково-інформаційну виставку «Конституція України: до 10-річчя Основного Закону України» з фондів НБУВ та культурологічну виставку «Українські народні умільці», підготовленої членами Всеукраїнського громадського об'єднання «Ексклюзив». Організаторами заходу виступили Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та Всеукраїнське громадське об'єднання «Ексклюзив».

Урочистості відкрив генеральний директор НБУВ, акад. НАН України О. С. Онищенко. Він наголосив, що Україна впродовж десяти років стверджує себе в світі як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Державна політика України щодо громадянства є одним із чинників утвердження країни як незалежної демократичної правової держави, важелем європейської інтеграції України.

Міністр культури і туризму України, член Організаційного комітету з підготовки і відзначення 10-ї річниці Конституції України І. Д. Ліховий у змістовному яскравому виступі зробив історичний екскурс, проаналізував наукові праці, простежив основні етапи процесу становлення та формування інституту громадянства нашої держави.

Перед присутніми виступили також заступник голови Товариства пам'яток історії України, заслужений працівник культури України М. Т. Пархоменко; заввідділу Служби інформаційно-аналітичного забезпечення НБУВ Л. А. Чуприна, який охарактеризував продуктивну діяльність підрозділу Бібліотеки щодо даної проблематики.

У заході взяли участь відомі громадські діячі та науковці, зокрема головний редактор щорічника «Україна. Наука і культура» О. Ф. Сергієнко; відповідальний секретар журналу «Право України» А. С. Полещко; головний спеціаліст з питань бібліотек Головного управління культури і мистецтв Київ-держадміністрації І. І. Косар.

На книжково-інформаційній виставці (400 од. зб.) було представлено документи і наукову літературу, які відображають історію створення Конституції незалежної України, а саме: простежено шлях державної влади як інституту конституційного права України; розкрито теорію і практику інституту громадянства в Україні; питання конституційно-правового статусу народних депутатів України; принципи, конституційно-правові засади державної політики України в галузі громадянства; роль органів державного управління, які беруть участь у формуванні та реалізації державної політики України щодо цих проблем; конституційно-правові засади становлення і розвитку державної служби в Україні, її соціальну роль і функції; роль конституційно-правової відповідальності в управлінні державно-правовими конфліктами; конституційно-правові проблеми трансформації форми правління в Україні; проблеми конституційно-правових засад функціонування

державного кордону України; питання класифікації конституційно-правових норм; конституційно-правові аспекти територіальної автономії як явища державно-правового життя; законотворчу процедуру в конституціях, що діяли на території сучасної української держави тощо, з чого випливає демократичний потенціал сучасної України: конституційно-правові засади становлення демократичного режиму, розвиток української державності, роль держави у формуванні суспільства; конституцію України та її функції; інститут державного будівництва та місцевого самоврядування та ін. Ці та інші проблеми висвітлено у працях С. Бобровник, О. Горової, В. Ваксмана, В. Дубровського, Г. Журавльової, І. Зуба, В. Єрмоліна, Б. Калиновського, О. Кулаги, С. Кульчицького, І. Кураса, В. Литвина, М. Малишка, О. Мудрої, С. Онищенко, В. Погорілка, В. Савчина, О. Скрипника, В. Смоля, О. Реєнта, І. Тимченка, І. Усенка, Ю. Шаповала, Ю. Шемшученка та багатьох ін.

Крім наукових монографій, збірників офіційних документів, збірників наукових праць, авторефератів дисертацій, дисертацій представлено журнали, в яких друкуються дослідження з широкої тематики «конституція і держава». Це: «Політика і час», «Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України», «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини», «Право України», «Україна. Наука і культура», «Вісник Львівського університету внутрішніх справ», «Банківське право України», «Право і безпека», «Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту», «Держава і право», «Людина і політика» тощо.

Безперечний інтерес становить розділ виставки, де відображено історію конституційного права України, пам'ятки права України (наприклад, «Руська Правда», Конституція 3 травня 1791 року; Перша Конституція незалежної Української Держави – Конституція Української Народної Республіки від 29 квітня 1918 року); розділ, де розкрито конституційний процес в особах: київські князі Володимир Великий і Ярослав Мудрий, Пилип Орлик, Станіслав Дністрянський, Микола Міхновський та ін.

На культурологічній виставці українські народні умільці (директор Л. О. Моторна) представлено символіку держави, виконану традиційними способами: шитво, вишивка, різьблення, ліпнина тощо. Окрім цього – пишні букети штучних квітів, витончені вироби зі скла, глини, живопис, фотороботи тощо, відзначені вигадкою, гумором, любов'ю до одвічних національних традицій.

Святковому настрою сприяв виступ хору «Гомін», відомого народного колективу, під керівництвом Л. І. Яценка.

Наталія Солонська,
керівник Культурно-просвітницького центру НБУВ,
канд. іст. наук
Антоніна Шеремет,
зав. сектору НБУВ

До 15-річчя незалежності України Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського провела цикл науково-просвітницьких, наукових, урочистих культурологічних заходів.

30 березня 2006 р. в НБУВ відбулася науково-просвітницька акція, в програмі якої – відкриття книжково-інформаційної виставки «Дипломатія України: презентація держави, історія, традиції, сучасність і перспективи» та виставки на планшетах «Українська дипломатія: перші кроки на міжнародній арені».

Організатори: Національна академія наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.

Перед присутніми виступили генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, акад. НАН України О. Онищенко; начальник управління Державного протоколу Міністерства закордонних справ України, О. Медовников; директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, д-р іст. наук І. Матяш; проф. Дипломатичної академії України при МЗС України Н. Подаляк.

Засобами книжкової виставки відображено історію розвитку дипломатії в Україні, починаючи від періоду Української Народної Республіки доби Центральної Ради до часів Незалежності 1991–2006 рр.; картину державного устрою України; напрями зовнішньої політики; взаємовідносини України з іншими державами, діяльність міжнародних та міжурядових організацій; українське представництво у світі; діяльність сучасної дипломатичної служби; систему дипломатичної освіти в Україні; міжнародно-правові акти, акти чинного законодавства тощо. В експозиції представлено офіційні документи, монографії, наукові праці, журнали, щорічники (частина матеріалів – раритетні видання) з фондів Національної бібліотеки

України імені В. І. Вернадського (усього близько 200 од. зб.).

Виставка на планшетах «Українська дипломатія: перші кроки на міжнародній арені», підготовлена УНДІАСД, демонструвала документи з фондів, ЦДККФА України ім. Г. Пшеничного, Науково-довідкової бібліотеки центральних державних архівів України, Інституту рукопису НБУВ, Наукової бібліотеки ім. О. Ольжича, матеріали приватних колекцій д-ра іст. наук, проф. С. Кулешова та художника В. Романцака. В окремий розділ виділено репрезентативні документи з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, найширше представлені в колекції Празького українського архіву (загалом 300 об'єктів – ксерокопії історичних документів, унікальних друкованих матеріалів, раритетної літератури, фотографій, грошових знаків, особистих речей).

Директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи і документознавства, д-р іст. наук, проф. І. Матяш, виступаючи на урочистостях, зокрема, підкреслила, що підготовка пропонованої виставки є органічною частиною діяльності УНДІАСД, оскільки проблема міжнародних відносин у галузі архівознавства в роботі установи дедалі активізується. Так, заплановано концепції наукових проектів, які потребують участі інших організацій. Ідеться про проект «Спільна архівна спадщина країн СНД» та «Архівна спадщина тоталітарної доби в архівах колишнього СРСР».

Матеріали виставки узагальнено в довідковому виданні виставки архівних документів та раритетних видань «Українська дипломатія: перші кроки на міжнародній арені» (К., 2006).

Антоніна Шеремет,

зав. сектору Культурно-просвітницького центру НБУВ,

Тетяна Серета,

пров. бібліотекар НБУВ